

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого природничий факультет
Кафедра природничих наук з методиками навчання

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	ОСНОВИ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ
Освітня програма	«Середня освіта (Природничі науки)»
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Вид підсумкового контролю з	залік
Мова викладання	українська
Викладач	Мельник Віра Йосипівна, кандидат географічних наук, професор, професор
CV викладача на сайті кафедри	https://pnmn.rshu.edu.ua/professor/melnik-vira-yosipivna
E-mail викладача	vugmel@gmail.com

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи заповідної справи» є формування усвідомлення і розуміння здобувачами вищої освіти проблем раціонального природокористування, збереження довкілля нашої країни, її унікальних територій та об'єктів, а також формування знань про природно-заповідний фонд України, Червону книгу України та заповідну справу в цілому.

Завдання вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти компетенцій у галузі:

- Забезпечення охорони природних і окультурених ландшафтів;

- Збереження біологічного різноманіття рослинного і тваринного світу;
- Охороні природних процесів, які відбуваються в природних комплексах;
- Збереження природного стану геосистем;
- Збереження та підтримки історико-культурної спадщини і традиційного господарювання;
- Сталому використанні ресурсів природних геосистем;
- Створення умов для екологічного туризму та рекреації;
- Проведення екологічної освіти, наукових досліджень та моніторингу.

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- сучасний стан всесвітньої мережі природних резерватів, їх екосистемні функції, особливості природних резерватів окремих регіонів світу та України;
- принципи збереження, відновлення та розширення територій та об'єктів ПЗФ, класифікацію об'єктів та організацію управління системою ПЗФ;
- принципи формування Всеєвропейської, національної, регіональних та локальних екомереж, національні транскордонні природоохоронні території;
- чинне природоохоронне законодавство у сфері заповідної справи, правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- особливості організації рекреаційної діяльності в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- роль та значення Червоної та Зеленої книг у справі охорони рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин;
- підходи до організації охорони, наукових досліджень, ведення Літопису природи, рекреаційної, освітньої та інформаційної діяльності на базі об'єктів-установ ПЗФ;

вміти:

- розрізняти статус, завдання та режим охорони природних і штучно створених територій і об'єктів ПЗФ та аналізувати репрезентативність територій ПЗФ;
- використовувати знання заповідної справи та складати обґрунтування доцільності створення певної категорії нових заповідних територій на основі даних про фізико-географічний, екологічний та економічний стан території;

- розробляти схему оптимізації ПЗФ у межах територіальних одиниць згідно вимог законодавства, користуючись еколого-економічними показниками стану територій;
- проводити наукові дослідження в заповідних екосистемах;
- планувати та організовувати еколого-освітню, просвітницьку, рекреаційну діяльність та громадський контроль.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності та у процесі навчання та засвоїти ряд компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність до пошуку інформації з різних джерел, її аналізу та критичного оцінювання.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність нести громадську відповідальність за стан довкілля.

ЗК9. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, виявляти толерантне ставлення до різних думок та поглядів в умовах полікультурного середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК2. Уміння характеризувати природні системи різного рівня організації для формування наукової картини світу.

СК3. Здатність характеризувати досягнення природничих наук з метою забезпечення стратегії сталого розвитку природи та суспільства, формування екологічної свідомості і культури.

СК5. Здатність впроваджувати природничо-наукові знання у площину шкільних навчальних предметів природничого спрямування.

СК14. Здатність до проведення експериментальних досліджень в галузі природничих наук.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Знає термінологію та сучасну номенклатуру природничих наук. Розуміє основні закони, концепції, фундаментальні природничі теорії та загальну

структуру природничих наук.

ПРН6. Знає роль живих організмів та біологічних систем різного рівня організації, їх використання, охорону, відтворення.

ПРН7. Знає загальні закономірності перебігу природних явищ на різних рівнях пізнання природи і надає загальне обґрунтування природничо-наукової картини світу.

ПРН18. Усвідомлює та дотримується правових норм і законів, нормативно-правових актів України.

ПРН19. Самостійно освоює доступні інформаційні джерела в царині сучасних наукових досягнень у сфері освіти, природничих наук, біології, фізики, хімії.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особливості формування природно-заповідного фонду України

Тема 1. Заповідна справа в Україні

Тема 2. Особливості формування, правове регулювання та управління територіями ПЗФ

Змістовий модуль 2. Статус, завдання та режим охорони природно-заповідного фонду України

Тема 3. Біосферні та природні заповідники

Тема 4. Національні та регіональні природні парки

Тема 5. Заказники. Пам'ятки природи. Заповідні урочища. Природні території особливої охорони.

Тема 6. Природно-заповідні об'єкти колекційно -паркового типу

Тема 7. Регіональні природоохоронні об'єкти та території ПЗФ Рівненщини, їх значення для регіону.

Змістовий модуль 3. Перспективи розвитку природоохоронних територій в Україні

Тема 8. Екомережа як базовий елемент природоохоронних територій, перспективи розвитку

Тема 9. Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду